

Komentar: Ususret presudi šestorici hrvatskih generala

Ilija Lončar iz Nizozemske, uoči presude šestorici hrvatskih generala iz Bosne i Hercegovine, donosi svoj osvrt, u svojstvu dugogodišnjeg promatrača kompleksnog pravnog procesa.

Biti svjedokom odvijanja procesa na Galeriji haaške sudnice mogli su sebi priuštiti samo oni koji su za to mogli odvojiti vrijeme i novac pa doći i cijeli dan provesti slušajući odvijanje procesa koji je bio bolesno dug, najčešće dosadan i prema nevinim ljudima strašno nasilan.

Izdvojio bih dvije osobe – gospodina Čedu Pajića i moju malenkost, koji se nismo predavali i koji smo proveli nebrojeno dana pri najznačajnijim sudskim raspravama Priću, Praljku, Stojiću, Petkoviću, Ćoriću i Pušiću, a vrijeme odvojeno za Gotovinu i Markača pripada drugom sadržaju.

Upustio bih se u analiziranje svakog detalja kojemu sam načnošću svjedočio, jer razloga za takvo što ima bezbroj. No general Praljak je dosta značajnih detalja pedantno sortirao i kronološki poredao

stavljajući sve na uvid javnosti, pa nema smisla duplicirati i osvrtni se na analize nečega što je svima vać na uvidaju. Osvrnut ću se na nekoliko činjenica koje se ne mogu preskoćiti, a to je opći dojam.

Našoj se “šestorki” suprostavilo Tužiteljstvo Haaškog suda, o kojem je najvjerodostojnije opise njihovog djelovanja u knjizi “Oćerupana Haaška guska” prikazao razvojvođeni vojvoda Šešelj. Prikaz u njegovoj knjizi se moće uzeti kao sinteza cjelokupnog djelovanja Tužiteljstva. Biti gori i manje loš pri svome nastupu u Sudnici je najviše govorilo o njihovom osobnom i kućnom odgoju pojedinih tužitelja, gdje je najviše dominiralo njihovo neznanje. Većina su ćvrsto vjerovali u ono što govore.

Ne smije se ne spomenuti svjedoćenje, zapravo stručna ekspertiza dr. Josipa Jurćevića, koji je pokazuje da je daleko u svome opusu iznad Markovina, Klasića i Jakovine, koji se ne suprostavlja već dokazuje suprostavljajući se zabludama koje su zatrovale hrvatski nacionalni korpus.

Dok je dr. Jurćević za vrijeme iznošenja svoje ekspertize objašnjavao Tužitelju ćinjenicu da na memorandumu službenih akata i spisa Republike Herceg-Bosne nikada nije ukinut prvi naslov a to je REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA. Odmah ispod tih rijeći slijedi naslov “Hrvatska republika Herceg-Bosna”.

Tužitelje nije zbunjivao naslov REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA već onaj za njih inkriminirani naslov “Hrvatska Republika Herceg-Bosna”. Smatrali su da je formulacija “Hrvatska republika” upravo ono što govori da je Herceg-Bosna priključena Hrvatskoj Državi. Na koncu nisu ostavljali utisak da su razumjeli, a poneki Sudci nisu mogli sakriti podsmjeh.

Druga ćinjenica je također bila teška za Tužiteljstvo kao olovo. Kod objašnjavanja ovih, po meni ključnih detalja ekspertize, nastupio je opći metež u ekipi tužitelja. Uslijedila je usporedba i raspravo u vezi statusa Srpske Republike u BiH.

Naime, Izdvajanjem i osnivanjem Srpske Skupštine iz Skupštinskog tijela Bosne i Hercegovine 1991. i donošenje Ustava srpske republike Bosne i Hercegovine na početku 1992., na ćijem je ćelu kotirao osuđenić Momćilo Krajišnik, djelovalo je izrazito umirujuće na tužitelja koji je branio legitimno pravo Srbima na ćelu s Krajišnikom. Tužitelj je branio tezu da je Srpska Republika isto što i BiH mašući papirima i dokazima na kojima se nalazi memorandum i ime predsjednika te Skupštine Momćilo Krajišnik, tvrdeći da se nije ništa izmjenilo. U jednom dijelu je pokušao ustvrditi da se BiH samo transformirala tj. doživjela samo preobrazbu a ostala u biti ista.

Svi smo na Galeriji zanijemili a Obrana je prepoznala svoju priliku. Kada je dr. Jurćević vidno uzbuđen zbog zeit-not stiske, i po deseti put ponovio tužitelju da su se Srbi prema svojim aktima *de jure i de facto* izdvojili iz države BiH, Tužiteljstvo je na ćelu s Scottom i Sringerom skoćilo na zadnje

noge spremni optužiti dr. Jurčevića za lažno svjedočenje. Branili su svoju tezu da Srbi i Krajišnik nisu učinili ništa lošeg jer na memorandumu Republike Srpske stoji Srpska Republika Bosna i Hercegovina. Dokaz: Predsjednik Skupštine je isti Momčilo Krajišnik kao i predsjednik Skupštine Bosne i Hercegovine. To je Tužiteljstvu bio dokaz da se ti ništa bitnoga nije promijenilo i da je to isto. Vidno je bilo kao bijeli dan da su tužitelji Haaškog suda djelovali kao male bebe prema KOS-ovim bravurama iz Beograda.

Nastupom Obrane je stavljena točka na "i". "Srbi su svoju tvorevinu izdvojili iz BiH, a ista osoba koja presjeda Parlamentu te tvorevine je slučajno, (no nimalo slučajno), isti Momčilo Krajišnik koji je do tada također bio svima predsjednikom u zajedničkoj Skupštini BiH".

Zbog takvog svog ponašanja je, između ostalog, od Haaškog Tribunala osuđen na 20 godina zatvora.

Očito se tužitelji nisu snašli niti u slučaju Herceg Bosne niti u slučaju Republike Srpske. Ne treba biti sklon teoriji zavjere, no činjenica da su osudili Krajišnika i ostalo političko vodstvo iz RS-a se ne može uzeti kao osobni zločini prema žrtvi. Njihova osuda ima drugi karakter i lijepo je obznanjeno u Presudi.

Ovim se činjenicama cijelo vrijeme u hrvatskoj medijskoj javnosti nije pristupalo nešto značajnije, vjerujući da se na njih gledalo kao na sporadična kronolška događanja. Nitko ove detalje nije opisivao ili izdvajao, a prema općem utisku govore više od nedokazivih dokaza.

Postoji jedna nedavna izjava Haaškog tužitelja Kennetha Scotta koja ostavlja znakovitu nadu: -"Legitimno je doživljavati Herceg Bosnu kao dio jednog područja, na jedan ili drugi način. Ali nije legitimno ispunjavati bilo kakve ciljeve ubijanjem, silovanjem, mučenjem".

Nitko od optuženih nije negirao zločine počinjene u ratu, no odbijaju sebi pripisati da su bili indolentni prema tim zločinima i da nisu sve poduzimali što je bilo u njihovoj moći da se zločini ne dese. General Praljak je znakovito podvlačio u Sudnici: -"I u miru i u ratu imate zločine koji se ne mogu spriječiti. U mnogim slučajevima sam, časni sudci, i ja bio nemoćan".

Uistinu, zlo je bilo daleko veće nego što danas možemo pretpostaviti i bez pomoći sa strane je uspješno svladano. Očekujem potpuno oslobađanje generala od njihove krivice.